

Q Contemporary

Átjáró két kultúra között

Ezúttal nem egy galériát, hanem egy kortárs művészeti intézményt mutatunk be, amelynek az alapját egy művészeti gyűjtemény adja, és előadásokat, kiállításokat rendeznek. A pandémia miatt az a furcsa helyzet állt elő, hogy tavaly Londonban és most, 2021 februárjában Hongkongban is bemutattak egy válogatást a művekből, de a budapesti központ, az Andrassy úti épület még nem nyílt meg. A Q Contemporary Hongkongban élő művészeti vezetőjével, Csillag Eszterrel online beszélgettünk erről az izgalmas vállalkozásról.

JJ: Honnan ered a kapcsolatot a Q Contemporaryval, és mi a feladatköröd?

Csillag Eszter: Művészeti vezető (artistic director) vagyok. Rómában végeztem művészettörténetet, jelenleg Hongkongban élek, de a Covid előtt rengeteget utaztam haza Budapestre és onnan tovább a régió országaiba, művészeti központjaiba. Ez alatt egyre mélyebbre ástam bele magam Közép-Kelet-Európa művészetébe. Az alapító, Queenie Rosita Law hongkongi, a vele való együttműködésben könnyebbés, hogy egy városban vagyunk, és időközben megalakult a budapesti team is. Ők otthon tartják a frontot, dolgoznak az épület felújításán, átalakításán, Zsikla Mónika főkurátor pedig már készíti elő a nyitó kiállítást. Az egy éve tartó a járvány persze módosította a terveinket. Eredetileg úgy képzeltük, először megnyílik az Andrassy úti épületünk, és majd később építjük a kapcsolatokat Hongkongban és Kínában a helyi szcénával. Ez a sorrend most megfordult. Nem lehet utazni, itt ragadtunk a városban, így tavaly beszélgetéssorozatot rendeztünk a Hauser & Wirth-tel, és egyéb eseményeket is tető alá hoztunk, most pedig a kiállítást *Tracing the Fragments - Hong Kong* címmel, a K11 Art Foundationnal együttműködésben. Az Adrian Cheng által 2010-ben alapított K11 Art Foundation (KAF) a kínai kortárs művészet fejlődésének előmozdításával foglalkozik. Nonprofit szervezet, amely kreatív inkubációs programokat szervez a feltörekvő, fiatal kínai művészek és kurátorok támogatása érdekében. Nemzetközi és helyi kiállításokat, tanulmányi programokat szerveznek - hasonló dolgokkal foglalkoznak, mint amelyekkel mi is szeretnénk majd Budapesten, az Andrassy úti villában. De szeretném hangsúlyozni, hogy a Q Contemporary magánintézmény, nem

akarunk feltétlenül közszolgálati vagy állami múzeumi feladatokat ellátni.

JJ: Miként határoznád meg a Q Contemporaryt? Galéria, műgyűjtemény, befektetés, kortárs művészeti intézmény...?

CsE: A Q Contemporary nonprofit intézmény, amely a kelet- közép-európai régió kortárs művészetének gyűjtését, annak a régió belüli és azon kívüli bemutatását, ismertetését és kutatását tartja fő céljának. Tizenhét országra szűkítettük ezt a földrajzilag nagyobb területet. Vannak országok, melyek jobban fókuszba kerülnek, és vannak, melyekre később kerül majd sor, hiszen tizenhét országot lefedni nagy munka. A projekt célja, hogy nemzetközileg kevésbé ismert művészeket, illetve a régió kortárs művészetét az 1960-as évektől kezdődően napjainkig bemutassa, gyűjtse, és a régió kívül promotálja. Ezzel egy újszerű párbeszédet kíván kialakítani, aminek a mostani kiállítás is jó példája.

JJ: Mit érdemes tudni az alapítóról és a céljairól? Hogyan került kapcsolatba a kelet-európai művészettel? Mi az oka annak, hogy fantáziát lát ebben a területben?

CsE: Az alapító, Queenie Rosita Law hongkongi származású, maga is művészetet tanult a londoni St. Martin Art and Design Schoolban. Minket egy közös ismerős mutatott be egymásnak, de akkor már a tulajdonában volt az Andrassy úti épület, és azt is tudta, hogy művészeti projektet szeretne vinni benne, de még nem volt teljesen világos, hogy mit is fed majd ez le. Sokat beszélgettünk, minden érdekelte, nagyon nyitottan állt a kérdéshez. A kelet-közép-európai régiót járva sok tehetséges művésszel találkozott, műtermeket látogatva, művészpályákat megismerve számos hasonlóságot fedezett fel a kínai művészek helyzetével. Mégsem ez a fő oka annak, hogy a régióval kezdett foglalkozni,

és a kínai művészek mellett kelet-európaiaktól gyűjteni. Sokkal inkább az, hogy nagyon szereti az ismeretlen, új, felfedezésre váró dolgokat. Ezt a szemléletet testesíti meg a Q Contemporary. Sokat számít, hogy egy generációba tartozunk Queenie-vel, ugyanazt tanultuk, értjük egymás nyelvét, ízlését. A szülei generációjának ilyen ötlet eszébe sem jutott volna. Hongkongban élve látom, hogy az idősebb nemzedék a számára ismerős területeken, az angolszász világban költ inkább a művészetre, hiszen ott már kiépültek a hidak és átjárók az üzleti és a kulturális világban is, több az ismeret, nagyobb a biztonság. Nem utolsósorban ott jogilag is jobban át tudják tekinteni a helyzetet - gondoljunk arra, hogy nekik a magyar jogrendet mennyire nehéz megérteni. Ennek ellenére Queenie nincs egyedül, nagyon sok keleti befektető jelent meg a közép-kelet-európai régióban.

JJ: Milyen művészetet gyűjt a Q Contemporary? Mely művészek, műfajok után érdeklődnek, mi a gyűjteményépítés fő vonulata?

CsE: A gyűjtemény kezdőpontja a 60-as évek, főleg neoavantgárd vagy külföldre emigrált művészeket gyűjtünk ebből az időszakból. Fontos, hogy munkásságuk meghatározó legyen saját korukban és ma is. Nem tervezünk feltétlen minden irányt és korszakot lefedni, hiszen az hatalmas feladat lenne, a művészet nagyon szerteágazó, de egy-egy ország kortárs művészetének meghatározó képviselőit igyekszünk előbb-utóbb gyűjteményezni. A fiatal generációnál szintén nem könnyű a választás, hiszen széles a paletta, itt a megbízható minőség mindenképpen fontos számunkra.

A magyarországi kortárs művészet jelenléte erős a gyűjteményben, de figyelniünk kell arra, hogy egyensúlyban legyen a többi ország művészeivel. Van alkotás Maurer Dó-

rától, Keserü Ilonától, de van Stano Filkótól, Stanislav Kolíbaltól, Horia Damiantól és Geta Bratescutól is, hogy csak néhány nevet említsek. A fiatalabbak közül kiemelném Nemes Mártont, Artem Volokitint, Maria Kulikovskát, akik már szerepelnek a gyűjteményben.

El szeretném kerülni, hogy egy divatos műfajhoz igazodjunk. Vásároltunk absztraktot és figurálisat is, vagy az idősebbektől konceptuális műveket, nincs meghatározva egy konkrét irány. Figyelünk. Látóterünkben vannak fiatal művészek, és vannak, akikről már tudjuk, hogy előbb-utóbb mindenképp szeretnénk tőlük szerzeményezni valamit. Szemmel tartunk művészeket és területeket, kutatunk, és az eredmények alapján fogunk elindulni.

Az idősebb generációra azért fókuszáltunk jobban az elején, mert rendkívül szerencsés helyzet, hogy fel lehet még őket keresni. Most, amikor Hongkongban rendeztem a kiállítást, nagy könnyebbség volt, hogy bármilyen felmerülő kérdés esetén a művésztől kaptam választ. Nagyon fontos pillanat, hogy egy hosszú és termékeny művészpálya végén még mindig alkotnak, és velük együtt lehet összegezni és felidézni a néhány évtizeddel ezelőtti alkotói szakaszukat. Maurer Dóra nem ismeretlen a nagyvilágban, szerepelt

már Hongkongban csoportos kiállításon, és nagyon nagy eredmény a Tate Modern tárta is. Geta Bratescu ugyanez a kategória. Ők azok, akik a gyűjteményünk fontos alapjai lesznek, melléjük lehet majd rendelni a fiatalokat. Ők az origó vagy a kályha, amitől elindulunk. Melléjük olyan kevésbé ismert művészeket szeretnénk találni, akiket még nem ismer a világ, de ugyanolyan tehetségesek. Országról országra haladva változik a feladatunk. Magyarországon például sokkal fejlettebb a művészeti élet ökoszisztémája, mint Szerbiában. Romániában pedig később kezdett kialakulni az art world, mint nálunk, de gyorsan fejlődik és folyamatosan változik. Ukrajna megint egy más világ. Nem feltétlenül kell generációkra bontani a régió művészetének vizsgálatát. Tudok említeni jelenségeket, melyek a különböző országokban egyszerre bukkannak fel, mondjuk a most késő húszas, kezdeti harmincas éveikben járó művészeknél. Ilyen például a női művészeknél megfigyelhető figuratív vonal, amely erős színekkel, populáris témákkal, a festészet és textilművészet között, többféle médiumban dolgozik. Sok esetben nem is tudnak egymásról, de a jelenséget a régióban több helyszínen megfigyelhették.

↑
Queenie Rosita Law
és Csillag Eszter

JJ: Milyen koncepció alapján válogattátok ki a gyűjteményből a most Hongkongban bemutatott anyagot?

CsE: A jelenlegi kiállítás, bár nem fedi le, de mégis gazdag képet mutat a közép-kelet-európai művészetről. Szervezésekor az volt a szempont, hogy a K11 Art Foundation kínai és nemzetközi gyűjteményében szereplő egyes művek hogyan tudnak párbeszédet kialakítani az általunk bemutatott művekkel. A kiállítás során egy alternatív párbeszédet kívánunk elindítani, ahol a nyugati világ mellett más földrajzi területek is fókuszba kerülhetnek, sőt egymással diskurzust is kialakíthatnak. Ez az első kiállításunk Hongkongban ebben a témában – amolyan bemutatkozás –, nem akartunk túlságosan nagy hangsúlyt fektetni az egyébként nagyon is létező párhuzamokra. Azért már látszik, hogy elindultak errefelé a kutatások, hosszú távon célunk ezek kitapintása, bemutatása, az együttműködés a régióbeli intézményekkel. De muszáj elmondanom azt is, hogy Hongkongban nem ismerik térségünk történelmét, így mi sem akartunk elsőre befogadhatatlan-

nul súlyos dolgokat prezentálni. A történelmi háttérrel ezért nem helyeztük fókuszba. Itt most a képek, a műtárgyak vannak előtérben, és nagyon örültünk neki, hogy a legtöb- ben a frissességüket értékelték. A művészeti vásárokon, a galériákban mindig ugyanazok a művészek bukkannak fel, itt most ugyan- olyan magas színvonalon láthatnak újakat. Ezen a kiállításon számukra nem ismert, de nagyon erős műveket látnak.

JJ: Milyen visszajelzéseket kaptatok? Mi érdekelheti a világot a kelet-európai művészetből?

CsE: A kiállítás visszhangja nagyon pozitív. A megnyitó első két napján Hongkong leg- több művészetben meghatározó szereplője eljött, és hosszabb időt töltött a kiállításon. Megjelent Suhanya Raffer, az M+ múzeum igazgatója a főkurátorral, Pi Livel, illetve az Asia Art Archive-től John Tain, a ParaSite-től Cosmin Costinas is, csak hogy néhány fon- tosabb vendéget említsek. Emellett a sajtó is nagyon elismerően ír a kiállításról, ami külön öröm a számunkra. A következők- ben a művészeti intézmények pártfogóinak

mutatjuk be a műveket, online tárlatveze- tést szerveztünk az Art Basel Hongkonggal, illetve egy három előadásból álló Christie's Education-program sorozatot, ami a kiállítás helyszínén kerül megrendezésre február má- sodik felében, és a közép-kelet-európai régi- óra fókuszál. A nagy érdeklődést és a pozitív reakciókat annak köszönheti a kiállítás, hogy új, ugyanakkor aktuális és színvonalas mű- veket mutat be.

JJ: Mennyiben befolyásolta az indulást a pandémia?

CsE: A Covid-19 több mint egy évvel eltol- ta a nyitást. Idén mindenképpen szeretnénk Budapesten nyitni külföldi látogatók nélkül. A nemzetközi megnyitóval pedig várunk ad- dig, ameddig újból lehet utazni, vagyis, ha minden jól alakul, 2022-ig.

JJ: Mit terveztek még 2021-re, és mik a hosszú távú tervek? Mikor és milyen alko- tásokkal nyílik az első budapesti tárlat? A kiállítások mellett milyen programokra számíthatunk?

CsE: 2021-ben nyílik meg az Andrássy úti épület, amit mindannyian nagyon várunk,

↑
 Kiállítási enteriőr,
Tracing the Fragments, 2021,
 Q Contemporary Hongkong

hiszen évek óta dolgozunk rajta. A pontos dátumot még nem tudjuk, a pandémiától függ. Amint említettem, az első kiállítást a Q Contemporary főkurátora, Zsikla Mónika rendezi meg. Addig lehetőség szerint kisebb kiállításokkal már szeretnénk a művészet iránt érdeklődőket fogadni. Az idei év még kompromisszumra kényszerít bennünket, ha a kiállításokra és az azokhoz kapcsolódó programokra, konferenciákra gondolunk. De hosszú távon már megvan a következő négy- öt év irányvonala, nagyon izgalmas egyéni és csoportos kiállításokkal. A kiállítások mellett lesz art residency program, művészeti okta- tás, konferencia. Az alapító számára nagyon fontos, hogy a művészet ne csak annak a kis százalékának szóljon, akik a kortárs művészet állandó szereplői, hanem egy ennél sokkal szélesebb réteget is elérjen.